

## הרפת והמספוא ברשפים \*

אנו מקדישים את המהדורה הזאת של העלון לענף הרפת והמספוא. יש סיבה רצינית לכך; עד השנה היו שני הענפים האלה בבחינת ענפים „מפגרים“; השנה חל מפנה רציני בהתפתחותם ובמהירות מפתיעה זינקו קדימה וחלצו עצמם מבין שורות „המפגרים“, בהציבם הישגים ראויים לציון. לו היינו יהודים אדוקים היינו מברכים על כך את ברכת „שהחיינו“; יודעים אנחנו שלא התרחש כאן נס ורק ידי החברים חוללו את הפלא.

היתה כאן התמדה עיקשת במשך שנים, היו חיפושי דרך, ומעל לכל, היתה כאן מסירות של חברי-עובדים אשר — למרות הקשיים והכשלונות — התמידו וחיכו ליום היציאה למרחב. והיום הזה, אף על פי שהתמהמה, הוא בא!

נוהגים להגיד שהרפת, זה „ציר המשק“. כל זמן שה„ציר“ הזה היה חלוד, נעה עגלת המשק לאט. אבל כאשר הציר הזה מסתובב בתוך אלף ליטר חלב ליום, הרי נפתחים סיכויים נרחבים של קצב מזורז בפיתוח המשק, ואמנם יש לציין שההישגים ברפת לא נשארו בודדים ומוגבלים לענף זה בלבד. ההתקדמות ברפת מציינת גם התקדמות כללית של יתר הענפים, של המשק כולו. לכן טוב להתפנות לרגע, לסכם את הדרך עד הלום ולשמוח על ההישגים.

מערכת העלון ברשפים

### על הרפת שלנו

ההישגים של השנה ברפת הפתיעו את כולנו. לפני כמה חודשים היה נדמה כי הגענו לשפל המדרגה. באוגוסט אשתקד סיימנו את השנה ב־3,600 ליטר לחולבת. המצב הגופני של הפרות היה ירוד ביותר, מחמת ההזנה הלקויה. העגלות פיגרו בהתפתחותן פיגור רב וחלק מהן נראו מנוונות. בקיצור, המצב ברפת היה בכל רע.

התמורה שחלה היא קודם כל תוצאה של אספקה טובה. אך העובדה שהשינוי באספקה השפיע במהירות ובמידת כזאת, מוכיחה כי היסוד התורשתי של פרותינו הוא יסוד טוב, וכמו כן הטיפול והחליבה עומדים אצלנו על רמה מתקבלת על הדעת.

ידוע שענף הרפת בארץ שרוי במשבר קשה ועומד ברוב המקרים על סף הרנטביי ליות או אפילו למטה מזה. בכל זאת אין מחסלים את הענף, כי לא יתכן לקיים משק

(\*) משק רשפים הקדיש גליון מיוחד של העלון הפנימי לענף הרפת והמספוא, כשהתנובה היומית הגיעה לאלף ליטר. הננו מביאים כאן קטעים מעלון זה.

ה מ ע ר כ ת

מעורב ואינטנסיבי ולשמור על פוריות הקר־קע בלי הגידולים המשביחים של המספוא ובלי זבל אורגני.

ענף הרפת מסוגל גם כיום, בתנאי השוק הבלתי נוחים, להכניס תמורה הוגנת ליום עבודה, כשהממוצע השנתי לחולבת הוא 4,300 ליטר. מה הם, איפוא, התנאים המאפשרים את הצלחת הענף? שלושה הם הגורמים הקובעים את הצלחת הרפת: א. ההזנה,

ב. הטיפול, ג. הטיפול.

אנסה לתאר כל גורם וגורם כפי שהוא משתקף במציאות שלנו.

האספקה — הכוונה למספוא הגס — צריכה להיות בעלת איכות גבוהה ובשפע. אין ערך לצמצום וחשבון בהספקת האוכל הגס, ואבן־הבוחן המכריע הוא — כוח הקליטה של הפרה. מובן, שיש למנוע פחת ובזבוז ושלא יוגש יותר ממה שהבהמה מסוגלת לאכול. אך הרנטאביליות של הענף לא תושג ע״י צמצום המספוא, אלא ע״י הוזלת הוצאות הייצור של המספוא. הכרחי כי המנה המוגשת לפרה תהיה מאוזנת, כלומר — שהיא תספק את צרכי הפרה בחלבון, בחומר יבש, בטעימות

ועסיסיות, ושתהיה מותאמת לצרכי הפרה בעונות השונות.

אם לסכם בסעיף זה, בהתחשב בתנאים האובייקטיביים הטובים הקיימים אצלנו לענף המספוא וברמה המקצועית של עובדי הענף, הרי שיש מקום להנחה כי בשנים מועטות נגיע לאספקה בעלת איכות גבוהה, סדירה וזולה.

הגורם השני, אשר בחשיבותו אינו נופל מהראשון, הוא סגולת הפרה להניב תנובה גבוהה. אם נקח בחשבון שההוצאות לעבודה, לבנין ולקיום הגוף הן שוות לגבי פרה המניבה 2,500 ליטר ולגבי פרה המניבה 5,000 ליטר, ואם נזכור כי תוספת המזון לפרה בעלת תנובה גבוהה אינה מתייקרת באופן פרופורציונלי לכל ליטר חלב שבהמה יוצרת, נבין את חשיבותן של פרות בעלות תנובה גבוהה והחתיירה המתמדת להשבחת הגזע. הסגולה להגבת תנובה גבוהה היא תורשתית, אך השפעה מכרעת נודעת לגידול הנכון של העגלה.

ההישגים שהשגנו השנה מוכיחים כי היי סוד התורשתי אצלנו הוא מעולה. ואל נשכח שטרם בוצעה בעדר פעולת בירור! ע"י טי פול קפדני בבני הבקר וע"י סקלציה שיטתית נגיע בודאי תוך שנים ספורות לעדר בעל תכונת הנבה גבוהה.

הגורם השלישי, הטיפולי, והוא תלוי בטיב עובדי הענף, ברמתם המקצועית ובמסירותם. חליבה נכונה, עין פקוחה על כל פרה ועגלה, ידיעת פרק בתורת ההזנה והטיפוח, יערי לות בעבודה, טיפול קפדני בעגלה הרה, סבלנות ורוך — אלה הם גורמים מכריעים להצלחת הענף. עובדים בלתי מתאימים עלור לים לשים לאל את ההישגים הטובים של הטיפוח והזנה מסודרת ולחסל בזמן קצר את הרפת המעולה ביותר. ובנקודה זאת קשה להתנבא ולצעוד בטוחות. הכל תלוי בהתמדת

העובדים וכמובן, בהתחשבות הקיבוץ כולו בצרכים המיוחדים של הענף. יש להקפיד הקפדה יתרה על ההתאמה ואחריות העובד, ויש להימנע מלהוציא עובדים ותיקים מהענף. ועתה, כמה מילים על התפתחות הענף בשנים הקרובות.

לפי התכנון צריכה הרפת שלנו להגיע למספר סופי של 180 ראש וזמה 120 חולבות. כמובן, לא בעתיד הקרוב נגיע למספר זה. קצב ההתפתחות תלוי בהתפתחות המשק בכלל, בכוח האדם אשר יעמוד לרשותנו, ובמידה לא פחותה, בהצלחת הענף. מכל מקום, בין אם הרפת תגדל בקצב מהיר, בין אם נהיה נאלצים להאיט את ההרחבה, נגדל את כל העגלות ונמכור, אם יהיה צורך בכך, פרות. מכירת פרות מאפשרת סלקציה שיטתית בעדר וגם משמשת מקור רציני להכנסות.

כצעד ראשון להרחבת ויעול הענף יש לראות את הקמת ביתן החליבה. ביתן החליבה, אשר בנייתו זולה באופן יחסי, יתרונות רבים בצידו. החליבה בביתן מאפשרת את החזקת הפרות בסככות, דבר החוסך ימי עבודה ומגדיל את כמות הזבל. אופן החליבה בביתן מאפשר גם העסקת פועלים בלתי מקצועיים. אם כעת, למשל, אנו זקוקים יום יום ל-4 חולבים מקצועיים, הרי אז נהיה זקוקים רק לשניים, ועזרה של עובדים בעלי הכשרה קצרה ביותר. ואחרון אתרון חביב — החליבה בביתן קלה ונוחה ומאפשרת העסקת חברות וחברים חלשים יותר בגופם.

מכל האמור לעיל, אין להבין שהכל חלק ובטוח. בודאי עוד רבים הליקויים והקשיים למיניהם. אך בכל אופן, נראה שחל המפנה לטובה ואם נדע להתמיד ולא להרפות, נצליח בעתיד הקרוב להקים ענף מבוסס ומרגש.

סוקו

רשפים